

REGULATIV

FOR

RISBY Å

---

og

SØLODSGRØFTEN

i

Præstø Kommune

FORORD

Med vedtagelsen af en ny vandløbslov i 1982 blev der stillet krav om revision af regulativerne for alle offentlige vandløb. Denne revision skulle sikre, at de miljømæssige interesser også blev tilgodeset i forbindelse med administration og vedligeholdelse af vandløbene.

Regulativet for Risby Å og Sølodsgrøften blev revideret i 1992 under hensyntagen til kravene i Vandløbsloven fra 1982. Regulativet er nu revideret igen. For Risby Å er dimensionerne, med mindre justeringer, fastholdt i forhold til regulativet af 30. november 1992, og vandafledningsevnen er derfor i det væsentlige ikke ændret. Bestemmelserne omkring strømrendeskæring er fastholdt med enkelte justeringer af strømrendebredderne. For Sølodsgrøften er der et reguleringsprojekt under gennemførelse, som indebærer at vandløbets forløb omlægges, disse ændringer er indarbejdet i regulativet. Redegørelsen til regulativet er opdateret i forhold til regionplanlægningen og nyere undersøgelser af tilstanden i vandløbet.

Regulativet er opdelt i 3 dele. Del 1 omhandler de specifikke bestemmelser for Risby Å og Sølodsgrøften. Del 2 indeholder alle generelle bestemmelser, mens del 3 er redegørelsen til regulativet.

Del 1 indeholder:

- grundlaget for regulativet.
- vandløbets skikkelse.
- bygværker (broer, markoverkørsler etc.).
- vedligeholdelsesbestemmelser.
- tidspunkt for ikrafttræden og revision.

Del 2 indeholder:

- generelle administrative bestemmelser.
- bestemmelser om sejlads.
- bredejerforhold.
- vedligeholdelsesprincipper.
- bestemmelser om tilsyn.

Del 3, "Redegørelse til regulativ for Risby Å og Sølodsgrøften", indeholder et kort resume af det planlægningsmæssige grundlag i sektor- og regionplanlægningen, der har betydning for vandløbet og de vandløbsnære arealer.

Der er desuden foretaget en kort uddybende gennemgang af de væsentligste afsnit i selve regulativet.

Kortmateriale er vedlagt som bilag til regulativet.

DEL 1

SPECIFIKKE BESTEMMELSER FOR RISBY Å og SØLODSGRØFTEN

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. GRUNDLAGET FOR REGULATIVET	1
2. BETEGNELSE AF VANDLØBET	1
3. VANDLØBETS SKIKKELSE OG DIMENSIONER	1
3.1 Afmærkning og stationering.....	1
3.2 Dimensioner	2
4. BYGVÆRKER	7
4.1 Broer og overkørsler.....	7
4.2 Øvrige bygværker.....	7
4.3 Tilløb	8
5. VEDLIGEHOLDELSE.....	10
5.1 Beskrivelse af vandløbet	10
5.2 Målsætning	11
5.3 Vedligeholdelse.....	11
6. REVISION	11
7. REGULATIVETS IKRAFTTRÆDEN	12

1. GRUNDLAGET FOR REGULATIVET

Vandløbene er optaget som kommunevandløb i Præstø Kommune.

Regulativet er udarbejdet på baggrund af vandløbsloven (lov nr. 302 af 9. juni 1982) og bekendtgørelse nr. 49 af 15. februar 1985 om klassifikation, registrering og regulativer for offentlige vandløb og med udgangspunkt i den overordnede planlægning for vandløbet og de vandløbsnære arealer, samt tidligere afgørelser, herunder regulativer, kendelser m.v.. Der er nærmere redegjort for det planlægningsmæssige grundlag i redegørelsen til regulativet.

Dette regulativ erstatter tidligere regulativ af 30. november 1992.

2. BETEGNELSE AF VANDLØBET

Regulativet omfatter Risby Å fra rørdløb ved Hammer Tvede nær kommunegrænsen til indløbsside af broen under Hovedvejen, samt Sølodsgrøften fra 1,20 m brønd på østsiden af Hovedvejen til udløbet i Risby Å.

Regulativet omfatter i alt 7931 meter i Præstø Kommune, heraf er 2046 meter rørlagt.

Om vandløbets beliggenhed henvises i øvrigt til oversigtskort i bilag til regulativet.

3. VANDLØBETS SKIKKELSE OG DIMENSIONER

3.1 Afmærkning og stationering

Risby Å er stationeret fra station 0 til station 4846 og Sølodsgrøften fra station 0 til station 3085.

Stationeringen svarer til afstanden fra begyndelsespunkterne i meter.

Risby Å er afmærket med 11 skalapæle, se tabel 3.1. Der er ikke placeret skalapæle i Sølodsgrøften.

Fejl! Bogmærke er ikke defineret.Skalapæl nr.	Station	Skalanulpunkt (m DNN)
1	0	12,20
2	728	11,15
3	819	-
4	1241	9,27
5	2027	8,15
6	2536	7,80
7	2937	6,44
8	3529	6,04
9	3969	5,94
10	4520	5,76
11	4846	5,66

Tabel 3.1 Skalapælernes placering. Skalanulpunktet angiver den teoretiske regulativbundkote i vandløbet.

Der er ikke foretaget en egentlig nyopmåling af vandløbet i forbindelse med revision af regulativet, men skalapælene og delstrækninger af Risby Å er er kontrolopmålt i december 2001.

3.2 Dimensioner

Kravene til skikkelsen er kort angivet herunder. For en grundigere gennemgang henvises der til del 3: "Redegørelse til regulativ for Risby Å og Sølodsgrøften".

RISBY Å

Station 0-779 og station 1576-4846

Der er fastsat krav til opretholdelse af et mindste tværsnitsareal svarende til de teoretiske dimensioner, der er angivet i tabel 3.2. Det eksisterende vandløbsprofil kan således antage en vilkårlig form, under forudsætning af at dette tværsnitsareal opretholdes. Dimensionskravene gælder for vinter- og forårsperioden fra 1. januar til 1. april.

Station 779-1576

For denne strækning er der ikke opstillet krav til vandløbets skikkelse, bortset fra rørbroen under Risbyvej station 859-881.

SØLODSGRØFTEN

Station 0-149

For denne strækning er der ikke opstillet krav til vandløbets skikkelse.

Station 149-2195

Rørlagt strækning.

Station 2195-3085

For denne strækning er der ikke opstillet krav til vandløbets skikkelse.

Vedligeholdelsen skal ske på basis af de naturlige variationer i vandløbets bundforhold og bredde.

Vandløbenes teoretiske dimensioner fremgår af tabel 3.2 og 3.3.

RISBY Å

Fejl! Bogm ærke er ikke definer et.S- tation (m)	Betegnelse	Bundkote (m DNN)	Fald (o/oo)	Bundbredde (m)
0	Begyndelsespunkt ved rørdløb	12,20	x 1,0	x
200	Grøft	12,00	x 1,6	1,00
728	Indløbsside rørbrø, Næstvedvej	11,15	x 9,6	x Ø100
779	Udløbsside rørbrø, Næstvedvej	10,66	x efter terræn	x fri
859	Indløbsside rørbrø, Risbyvej	10,47	x 1,4	x Ø100
881	Udløbsside rørbrø, Risbyvej	10,44	x efter terræn	x fri
1241	Indløb sø, skalapæl	9,27	x -	x strømløb
1568	Afløb sø, overfaldskant i styrt 3 trins styrt	9,27	x efter terræn	x fri
1576	Slut styrt	8,87	x 2,6	x 1,00
1749	Indløbsside rørbrø, motorvejen	8,42	x 1,4	x Ø160
1873	Udløbsside rørbrø, motorvejen	8,25	x	x 1,00
2095	Udløbsside rørbrø		0,6	x

				1,30
2550	Udløbsside vejbro, Lundbyvej	7,81	x	x
(fortsættes på næste side)				
(Risby Å fortsat)				
2550	Udløbsside vejbro, Lundbyvej Skalapæl 2536	7,81	x 17,3	x
2595	Tilløb fra venstre, Ø10	7,03	x 1,7	1,20
2937	Skalapæl	6,44	x 0,7	x 1,60
3529	Skalapæl	6,04	x	x
3869	Udløbsside vejbro (adgangs til grusgrav (mørkel ueerhst))		0,2	2,00 x
				3,00
3969	Skalapæl	5,94	x 0,3	x 3,85
4846	Indløbsside vejbro, Hovedvejen, skalapæl	5,66	x	x

Tabel 3.2 Vandløbets teoretiske dimensioner. Det teoretiske anlæg er 1:1 på strækningen fra station 0-779 og station 1576-1873, 1:0,75 på strækningen fra station 1873-4846. På strækninger uden krav til skikkelsen er der ikke opstillet krav til anlæg. Diameterangivelser i cm.

SØLODSGRØFTEN

Fejl! Bogm ærke er ikke definer et.S- tation (m)	Betegnelse	Bundkote (m DNN)	Fald (o/oo)	Bundbredde (m)
0	Indløb Hovedvejen		x	X
149	Indløb rørlægning	14,90	x	Ø50
150	1,20 meter brønd	14,90	0,0	X
165	1,00 meter brønd	14,90	x	Ø50
704	1,00 meter brønd			X
961	1,20 meter brønd		0,8	Ø70
1458	1,00 meter brønd	13,40	x	X
			3,8	
1550	1,00 meter brønd	13,05	x	
			2,1	
1765	1,20 meter brønd	12,50	x	Ø80
			0,8	
2064	1,00 meter brønd	12,25	x	
			0,4	
2195	Udløb rørlægning	12,20	x	X
			efter terræn	Fri
3085	Udløb i Risby Å	7,84	x	X

Tabel 3.3 Vandløbets teoretiske dimensioner. På strækninger uden krav til skikkelse er der ikke opstillet krav til anlæg. Diameterangivelser i cm.
Fejl! Bogmærke er ikke defineret.

4. BYGVÆRKER

4.1 Broer og overkørsler

Over Risby Å fører følgende broer og overkørsler:

Station (m)	Betegnelse	Slug/rørdiameter Ø (cm)	Koteindløb/ -udløb (m DNN)	Ejerforhold
728-779	Rørunderføring Næstvedvej	Ø100	11,05/10,40	Vejdirektoratet
858-881	Rørunderføring	Ø100	10,37/10,34	Præstø Kommune
1252-1568	Sø		9,06/9,08	Privat
1568	Styrt		9,27	Privat
1572	Styrt		9,04	Privat
1576	Styrt		8,87	Privat
1749-1873	Rørunderføring Motorvej	Ø160	7,81/7,84	Vejdirektoratet
2092-2094	Rørunderføring	Ø100	7,96/8,00	Præstø Kommune
2540-2350	Underføring Lundbyvej	235	7,61/7,55	Storstrøms Amt
3865/3868	Underføring markvej	510	5,96/5,94	Privat
4520/4523	Underføring markvej	510		Privat
4846	Underføring Hovedvej		5,65/	Storstrøms Amt

Tabel 4.1 Broer og overkørsler i Risby Å registret ved opmålingen i 1990.

Der er ikke registreret broer eller overkørsler i Sølodsgrøften.

4.2 Øvrige bygværker

Der er ikke registreret øvrige bygværker i Risby Å og Sølodsgrøften.

4.3 Tilløb

Følgende tilløb er registreret til Risby Å:

Fejl! Bogmærke er ikke defineret.Stati on (m)	Betegnelse	Dimension Ø (cm)	Kote (m DNN)
26	Åbent tilløb fra højre	60	12,09
42	Dræntilløb fra venstre	Ø10	12,29
133	Åbent tilløb fra venstre	50	12,07
200	Åbent tilløb fra højre	70	12,01
779	Dræntilløb fra venstre	Ø20	11,00
881	Dræntilløb fra højre	Ø15	10,63
883	Dræntilløb fra venstre	Ø60	10,61
1023	Dræntilløb fra venstre	Ø60	10,13
1104	Dræntilløb fra højre	Ø20	10,14
1639	Åbent tilløb fra højre	130	8,53
1732	Dræntilløb fra venstre	Ø28	8,52
1910	Åbent tilløb fra venstre	80	8,23
2098	Åbent tilløb fra højre	50	8,11
2176	Dræntilløb fra venstre	Ø10	7,99
2199	Dræntilløb fra højre	Ø10	8,10
2472	Åbent tilløb fra højre	30	7,73
2500	Åbent tilløb fra højre	50	7,72
2500	Dræntilløb fra højre	Ø50	7,85
2554	Dræntilløb fra venstre	Ø15	9,98
2555	Dræntilløb fra højre	Ø12	7,53
2595	Dræntilløb fra venstre	Ø10	7,03
2616	Åbent tilløb fra højre	40	6,94
2825	Dræntilløb fra højre	Ø20	6,83
2903	Dræntilløb fra højre	Ø10	6,70

2924	Åbent tilløb fra højre	40	6,62
3202	Åbent tilløb fra venstre	40	6,31
<hr/>			
(fortsættes næste side)			
(Risby Å fortsat)			
<hr/>			
3219	Dræntilløb fra højre	Ø15	6,37
3236	Dræntilløb fra højre	Ø18	6,35
3462	Åbent tilløb fra venstre	80	6,23
3483	Dræntilløb fra venstre	Ø40	6,36
3618	Dræntilløb fra højre	Ø25	6,30
3914	Dræntilløb fra højre	Ø15	6,23
4202	Dræntilløb fra venstre	Ø25	5,93
4412	Åbent tilløb fra højre	140	5,72
4426	Dræntilløb fra højre	Ø10	6,36
4435	Dræntilløb fra højre	Ø15	5,91
4435	Åbent tilløb fra højre	25	6,39
4474	Åbent tilløb fra højre	25	5,95
4478	Dræntilløb fra højre	Ø15	6,02
<hr/>			

Tabel 4.2 Tilløb til Risby Å registreret ved opmålingen i 1990.

Der er ikke registreret tilløb i Sølodsgrøften.

5. VEDLIGEHOLDELSE

5.1 Beskrivelse af vandløbene

RISBY Å

På den øverste del af vandløbet fra station 0-200 er faldet meget ringe, og bunden består overvejende af mudder. Lavbundsarealerne omkring vandløbet udgøres af sumpskov, og der er næsten ingen grøde i vandløbet på grund af beskygning fra skoven.

Fra station 200-728 (vejbro Næstvedvej) øges faldet gradvist, og bunden består overvejende af sand, dog er der områder med grusbund på den nedre del af strækningen. Vandstjerne og Mærke er de dominerende arter i vandløbet.

Fra station 779 (vejbro Næstvedvej)-1241 (indløb i sø) har vandløbet et kraftigt fald, og bunden består overvejende af grus og sten. Grøden udgøres overvejende af Vandstjerne og Mærke.

På strækningen fra station 1241-1568 løber vandløbet gennem en sø, der er anlagt i forbindelse med motorvejsbyggeriet med henblik på udfældning af okker.

I afløbet fra bassinet er der på strækningen fra station 1568-1576 anlagt et tretrins styrt, med en samlet faldhøjde på 40 cm.

Fra station 1576-2550 (udløbsside vejbro Lundbyvej) er faldet ringe og bunden består overvejende af sand. Vandløbet er beskygget på store dele af strækningen, og grødevæksten er beskedent.

Umiddelbart nedstrøms Lundbyvej har vandløbet et meget kraftigt fald, og over en kun 45 m lang strækning fra station 2550-2595 afvikler vandløbet et fald på 78 cm. Bunden består af store sten, og grødevæksten er ringe på grund af beskygning.

Over de første ca. 500 m efter stryget er faldet relativt kraftigt, og bunden består af grus og sand. Herefter aftager faldet, og på den nederste del af strækningen indtil station 4846 består bunden af sand og mudder. Grøden på strækningen består overvejende af Vandstjerne, Mærke og Pindsvineknop.

SØLODSGRØFTEN

Strækningen fra station 0-149 er åben grøft.

Strækningen fra station 149-2195 er rørlagt.

På strækningen fra station 2195-3085 er faldet relativt kraftigt. Bunden består hovedsagelig af sand. På strækningen er der ikke meget grøde, da bevoksning af Hestehov beskygger vandløbet.

Målsætning

Risby Å er B1 målsat (gyde- og opvækstområde for ørred) på hele strækningen fra station 0 til station 4846 udløb i Tubæk Å, mens Sølodsgroften er C målsat (afledning af vand).

5.2 Vedligeholdelse

Vedligeholdelsesprincipperne for vandløbet er kort angivet herunder. For en nærmere beskrivelse af vedligeholdelsens udførelse, samt tilsyn og kontrol af vedligeholdelsen henvises der til del 2: "Generelle bestemmelser" og redegørelsen til regulativet.

RISBY Å

Grødeskæringen udføres som strømrendeskæring 2 gange årligt i perioderne 15. maj - 15. juni og 15. august - 15. september. På strækninger med kraftig grødevækst kan der dog, hvor vandløbsmyndigheden skønner det nødvendigt, foretages en ekstra grødeskæring i tidsrummet mellem de to ovennævnte perioder. Strømrenden skæres med en bredde på 0,50 meter på strækningen fra station 0-1750. På strækningen uden skikkelseskrav fra station 779-1241 foretages der kun grødeskæring, hvor vandløbet ikke af sig selv friholder en åben strømrende. Fra station 2095-3529 skæres strømrenden med en bredde på 0,80 meter. Herefter gives strømrenden en bredde på 1,00 meter fra station 3529-3869, 1,50 meter fra station 3869-3969 og 1,75 meter fra station 3969-4846.

Der skæres som hovedregel ikke bredvegetation. Hvor vandløbsmyndigheden lokalt skønner det nødvendigt, kan der dog foretages en vis beskæring af bredvegetationen.

Som følge af vandløbsregulering og forøget tilledning af vejvand fra motorvejen, bidrager Vejdirektoratet forholdsmæssigt til udgifterne ved vandløbets vedligeholdelse med 30 % af udgifterne hertil, jf. Vandløbslovens § 24 og 28.

SØLODSGRØFTEN

Behovet for grødeskæring vurderes 2 gange årligt i perioderne 15. maj - 15. juni og 15. august - 15. september. Hvor vandløbet ikke af sig selv friholder en åben strømrende skæres der en strømrende med en bredde på 0,50 meter.

Der skæres som hovedregel ikke bredvegetation. Hvor vandløbsmyndigheden lokalt skønner det nødvendigt, kan der dog foretages en vis beskæring af bredvegetationen.

6. REVISION

Dette regulativ skal optages til revision 1. september 2009 eller tidligere, såfremt der sker væsentlige ændringer i det planlægningsmæssige grundlag for vandløbet eller de vandløbsnære arealer.

7. REGULATIVETS IKRAFTTRÆDEN

Regulativet har været bekendtgjort og fremlagt til gennemsyn i 8 uger med adgang til at indgive evt. indsigelser og ændringsforslag inden den XX. XXXX 2002.

Regulativet er herefter vedtaget af Præstø Byråd den XX. XXXX 2002.

Regulativet træder i kraft fra datoen for dets vedtagelse, for så vidt angår den del der omhandler Risby Å. For Sølodsgrøften er der godkendt et reguleringsprojekt, som blandt andet indebærer en omlægning af vandløbets forløb. Disse ændringer er indarbejdet i regulativet, men anlægsarbejderne er endnu ikke igangsat. Den del af regulativet der omhandler Sølodsgrøften træder således først i kraft, når anlægsarbejdet er gennemført og endelig godkendt af Præstø Kommune i forbindelse med afleveringsforretningen. Indtil da administreres Sølodsgrøften efter regulativ af 30. november 1992.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. ADMINSTRATIVE BESTEMMELSER	1
2. SEJLADS	1
3. BREDEJERFORHOLD	1
4. VEDLIGEHOJDELSE.....	3
4.1 Vedligeholdelsesbestemmelser	4
5. TILSYN	6

1. ADMINSTRATIVE BESTEMMELSER

Vandløbene administreres af Præstø Kommune, der er vandløbsmyndighed.

- 1.1 Vandløbet med bygværker m.v. skal vedligeholdes således, at den for vandløbet fastsatte teoretiske skikkelse ikke ændres.
- 1.2 Vandløbenes vedligeholdelse – men ikke fornyelse (hel eller delvis) af rørlagte strækninger – påhviler Præstø Kommune.
- 1.3 I tilfælde af hel eller delvis omlægning af rørledninger behandles sagen af vandløbsmyndigheden som en regulerings sag.
- 1.4 Bygværker – såsom styrt, stryg og skråningssikringer – der er udført af hensyn til vandløbet, vedligeholdes som dele af vandløbet.

Vedligeholdelse af øvrige bygværker – broer, stemmeværker, overkørsler og vandingsanlæg m.v. – påhviler de respektive ejere eller brugere. Ejerne eller brugerne har pligt til at optage den slam, grøde m.v. der samler sig ved bygværkerne, jf. Vandløbslovens § 27, stk. 4.

Vedligeholdelse af styrt, overkørsler, stemmeværker, fisketrapper m.v., skal ske på en sådan måde, at passagemulighederne for fisk sikres og så vidt muligt forbedres.

- 1.5 Beplantning langs vandløbet må ikke fjernes, idet den på grund af skygning har en grødebegrænsende virkning. Den har desuden betydning for brinkernes stabilitet og træernes rødder kan have stor værdi som fiskeskjul.

Vandløbsmyndigheden kan foretage beplantning indenfor 2 meter banketten.

2. SEJLADS

Vandløbsmyndigheden har besluttet et generelt forbud mod sejlads med såvel motordrevne som ikke motordrevne fartøjer.

Forbudet gælder ikke vandløbsmyndighedens sejlads i forbindelse med vedligeholdelse.

3. BREDEJERFORHOLD

- 3.1 På 2 meter brede banketter langs vandløbnes øverste kant må der ikke dyrkes, fortages jordbehandling, plantes eller opføres bygværker, jf. Vandløbslovens § 69.

Dog kan vandløbsmyndigheden give tilladelse til beplantning, såfremt det måtte være ønskeligt af hensyn til begrænsning af grødevækst, stabilisering af brinkerne eller med henblik på at skabe fiskeskjul.

- 3.2 De til vandløbet grænsende ejendommers ejere og brugere er i øvrigt pligtige at tåle de fornødne vedligeholdelsesarbejders udførelse, herunder transport af materialer og maskiner og disses arbejde langs vandløbets bredder. Arbejdsbæltet bliver normalt ikke over 8 meter bredt og det bestemmes at bygninger, bygværker, faste hegn, beplantninger, udgravninger og lignende anlæg af blivende art ikke uden vandløbsmyndighedens tilladelse fremtidig må anbringes nærmere end 8 meter fra øverste vandløbskant og for rørlagte strækninger ikke nærmere en 2 meter fra rørledningens midte. Undtaget herfra er den under punkt 3.1 anførte beplantning.
- 3.3 Ved tilrettelæggelsen af vedligeholdelsesarbejdet skal ulemper, som ejere og bruger skal tåle, jf. Vandløbslovens §28, søges fordelt ligeligt på begge sider af vandløbet.
- 3.4 Udbedring af bygværker og skråningssikringer foretages fortrinsvis udenfor perioden maj – oktober. Fyld m.v. fra oprensningen, der fremkommer ved vandløbets regulativmæssige vedligeholdelse, er brugerne af de tilstødende jorder pligtige til at fjerne mindst 5 meter fra vandløbskanten eller sprede i et, ikke over 10 cm tykt, lag inden hvert års 1. maj.

Det påhviler den enkelte ejer eller bruger selv at undersøge, om der er oplagt fyld, som skal fjernes eller spredes. Undlader en ejer eller bruger at fjerne fyldet, kan vandløbsmyndigheden 2 uger efter, at ejeren eller brugeren har modtaget skriftlig varsel, lade arbejdet udføre på den pågældendes bekostning.

- 3.5 Arealer grænsende til vandløbet må ikke uden kommunalbestyrelsens tilladelse benyttes til løsdrift, medmindre der sættes forsvarligt hegn langs med og mindst 1 meter fra øverste vandløbskant. Sådanne hegn er ejeren pligtig til at fjerne inden 2 uger efter tilsynets meddelelse herom, såfremt der er nødvendigt af hensyn til maskinel udførelse af vedligeholdelsesarbejdet.
- 3.6 I henhold til Vandløbslovens §6 må ingen bortlede vand fra vandløbet eller foranledige at vandstanden i vandløbet forandres eller vandets frie løb hindres.

Regulering, herunder rørlægning af vandløbet, må kun finde sted efter vandløbsmyndighedens bestemmelse, iht. Vandløbslovens kapitel 6 og amtsrådets tilladelse iht. §3 i Lov om Naturbeskyttelse. I det hele taget må ingen uden tilladelse fra amtsrådet foretage foranstaltninger ved vandløbet med anlæg, hvorved disse anlæg kommer i strid med bestemmelserne i dette regulativ eller Vandløbsloven.

- 3.7 Vandløbet må ikke tilføres faste stoffer, haveaffald, spildevand eller andre væsker, der forårsager aflejringer i vandløbet eller forurener dets vand, ligesom sådanne stoffer ikke må oplageres nærmere end 2 meter fra vandløbets øverste kant eller sådan at der er fare for, at vandløbet forurenes, jf. Miljøbeskyttelseslovens §27, stk. 1.

- 3.8 Stoffer, der er aflejret i vandløbet, må ikke uden amtsrådets tilladelse påvirkes, så de kan forurene vandet, jf. Miljøbeskyttelseslovens §27, stk. 2.
- 3.9 De tilgrænsende lodsejere kan uden tilladelse oppumpe vand fra vandløbene til kreaturvanding med mulepumpe eller evt. vindpumpe. Vandløbsmyndigheden kan meddele tilladelse til indretning af egentlige vandingssteder. Anden vandindtagning må ikke finde sted uden tilladelse, jf. Vandforsyningslovens bestemmelser.
- 3.10 Nye tilløb og tilløb der reguleres, skal forsynes med en 5 meter bred overkørsel ved udløbet til brug ved transport af materiel, der anvendes ved vandløbets vedligeholdelse.
- 3.11 De opsatte skalapæle må ikke beskadiges eller fjernes. Sker dette, er den for beskadigelsen eller fjernelsen ansvarlige pligtig til at bekoste retableringen.
- 3.12 Beskadiges vandløbet, diger, bygværker eller andre anlæg ved vandløbet eller foretages der foranstaltninger i strid med Vandløbsloven kan vandløbsmyndigheden meddele påbud om genoprettelse af den tidligere tilstand.
- Er et påbud ikke efterkommet inden udløbet af den fastsatte frist, kan vandløbsmyndigheden foretage det fornødne på den forpligtedes regning, jf. Vandløbslovens §55.
- 3.13 Udløb fra drænledninger skal udføres og vedligeholdes således, at de ikke gør skade på vandløbets skråninger. Udførelse af andre rørledninger må kun ske efter forud indhentet tilladelse fra vandløbsmyndigheden.
- Nye dræntilløb må ikke uden vandløbsmyndighedens tilladelse placeres dybere end 25 cm over den i regulativet angivne bundkote.
- 3.14 Overtrædelse af bestemmelserne i regulativet straffes med bøde, jf. §85 i Vandløbsloven.

4. VEDLIGEHOLDELSE

Vedligeholdelsen af vandløbene skal gennemføres således, at den medvirker til, at målsætningerne i Vandområdeplanen kan opnås.

Det vil i korte træk sige, at der, hvor det er muligt, foretages grødeskæring i en smallere og bugtet strømrønde i stedet for grødeskæring i fuld bundbredde og at der tillades aflejring af sediment udenfor strømrønden. Der er opstillet krav til bundkoten i selve strømrønden og området mellem strømrønden og den nedre del af vandløbsbrinken (brinkfoden).

For vandløbsstrækninger, hvor der skæres grøde i fuld bundbredde, vil der ikke altid ske en fuldstændig skæring af grøden. Mindre spredte grødebanks af f.eks. Vandstjerne, Vandaks og Mærke, der ikke har nogen væsentlig vandstandsende effekt vil blive efterladt, mens kraftigt vandstandsende arter som Pindsvineknop, tagrør og Dunhammer skæres.

En del vandløbsstrækninger er opført som naturvandløb uden egentlig vedligeholdelsesbestemmelser. Det er typisk vandløbsstrækninger med et kraftigt fald og god strøm, hvor der ikke er risiko for aflejring af sand og mudder.

4.1 Vedligeholdelsesbestemmelser

4.1.1 Vandløbsmyndighed

Vandløbene vedligeholdes af Præstø Kommune, der er vandløbsmyndighed. For grænsevandløb kan der foreligge særlige aftaler. Dette fremgår af regulativerne for de enkelte vandløb.

4.1.2 Terminer for grødeskæring og oprensning

Terminerne for grødeskæring og manuel fjernelse af mindre lokale sedimentaflejringer er angivet i den specifikke del for hvert enkelt vandløb.

Maskinel oprensning kan foretages i perioden 1. august til 31. oktober.

Slåning af bredvegetation af hensyn til vandafledningsevnen kan iværksættes i perioden 1. august til 1. oktober.

4.1.3 Grødeskæring i strømrende

Ved strømrendeskæring skæres grøden så vidt muligt i en slynget strømrende. Hvor der forekommer en naturlig strømrende i vandløbet skæres grøden i kanterne af denne, således at strømrenden opnår den i regulativet angivne bredde. Forekommer der 2 naturlige strømrender skal disse så vidt muligt opretholdes og skæres således, at den samlede bredde af disse svarer til den i regulativet angivne strømrendebredde.

I vandløb, hvor der ikke forekommer en naturlig strømrende skæres grøden i en slynget strømrende, hvor strømrendens bølgelængde som hovedregel skal være 10-14 gange vandløbets naturlige bundbredde. Der kan, hvor forholdene taler for det, etableres 2 strømrender, således at den samlede bredde af disse svarer til den i regulativet angivne strømrendebredde.

Såfremt der foretages strømrendeskæring 2 gange årligt, skæres der ikke grøde i området uden for strømrenden (brinkfoden) i forbindelse med 1. skæring. Ved 2. skæring, eller hvor der kun sker vedligeholdelse 1 gang årligt, foretages der i fornødent omfang skæring af stivstænglede arter uden for strømrenden, mens lav pudeformet grødevegetation efterlades.

Grødeskæring skal udføres manuelt. Kun hvor særlige forhold f.eks. blød bund eller stor vanddybde betinger det, kan der foretages maskinel skæring.

4.1.4 Grødeskæring i fuld bundbredde

Ved grødeskæring i fuld regulativmæssig bundbredde skæres stivstænglet vegetation fuldstændigt. Det drejer sig overvejende om opretvoksende former af Pindsvineknop, Tagrør og Dunhammer. Der efterlades pletvis grødebanker af ikke væsentlig vand-

standsede arter, som f.eks.

Vandstjerne, Vandaks og Mærke.

Grødeskæring skal udføres manuelt. Kun hvor særlige forhold f.eks. blød bund eller stor vanddybde betinger det, kan der foretages maskinel skæring.

4.1.5 Grødeskæring i vandløb uden krav til skikkelse

For denne type vandløb er der ikke opstillet krav til grønnskæring, hvor der forekommer en naturlig strømrende. Hvis der ikke findes en naturlig strømrende, foretages der skæring af en strømrende på indtil halvdelen af den aktuelle bundbredde i vandløbet.

Grødeskæringen skal foretages manuelt.

4.1.6 Skæring af kant- og bredvegetation

Kant- og bredvegetation må kun skæres, hvor vandløbsmyndigheden finder, at der er behov for skæring af hensyn til de afvandingsmæssige interesser eller hensyn til brinkernes stabilitet.

Ved skæring af hensyn til afvandingsmæssige interesser skal kun stivstænglet urtevegetation skæres. Det drejer sig fortrinsvis om Tagrør, Dueurt, Dunhammer og pindsvineknop.

I fiskevandmålsatte vandløb (A, B1-B3) skal der pletvis efterlades brinkvegetation i den ene side af vandløbet af hensyn til fiskenes muligheder for at stå i skjul.

I naturlige vandløb med vekslende bunddybde skal der fortrinsvis efterlades udhængende brinkvegetation over fiskenes standpladser. Det er typisk i den dybe side af svingene, hvor strømrenden løber tæt langs brinken eller bag store sten i vandløbet.

I kanalagtige vandløb med ensformig bundforhold efterlades der pletvis 1-3 meter lange bræmmer af bredvegetation.

Ved skæring af hensyn til brinkernes stabilitet er det fortrinsvis arterne Hestehov, Bjørneklo og Stor Nælde der fjernes.

Træerne langs vandløbet må ikke beskadiges og selvsåede træer skal så vidt muligt bevares. Dog kan vandløbsmyndigheden foretage beskæring og udtynding.

4.1.7 Oprensning af sand og mudder

Oprensning må kun omfatte sand- og mudderaflejringer, hvorimod sten og grus ikke må fjernes. Enkeltliggende sten og trærodde over der regulativmæssige bundkote må ikke fjernes.

I vandløb med underliggende sten og grusbund skal lokale sedimentaflejringer så vidt muligt fjernes manuelt. Ved oprensning af større mængder aflejret materiale kan oprensning udføres med maskine

Under oprensning skal stabile overhængende brinker så vidt muligt bevares.

Ved maskinel vedligeholdelse vil oprensning først blive iværksat, når bundkoten på brinkfoden eller i strømrønden over længere strækninger ligger mere end 10 cm over de i regulativet angivne teoretiske koter og der samtidig kan konstateres at det krævede mindste tværsnitsareal ikke er tilstede. Ved oprensning graves ikke dybere end 10 cm under de angivne koter.

For vandløbsstrækninger, hvor der ikke er fastsat krav til skikkelse foretages der normalt ikke nogen egentlig oprensning. Disse strækninger gennemgås en gang årligt med henblik på at fjerne spærringer – f.eks. sammenskyllede grene, væltede træer eller større brinkudskridninger.

4.1.8 Oplægning af oprenset materiale

Afskåret grøde- og kantvegetation skal så vidt muligt straks optages. Dog kan den afskårne grøde drive med strømmen til opsamling på passende steder, hvis det kan ske uden afstrømningsmæssige og miljømæssige ulemper. Grøden skal opsamles fra vandløbet senest 24 timer efter skæring og fjernes fra vandløbets nærhed senest 24 timer efter oplægning.

Afskåret grøde- og kantvegetation samt sand og mudder skal anbringes ovenfor vandløbets skrån timer indenfor en bredde på 5 meter.

4.1.9 Dispensationsmuligheder fra vedligeholdelsesbestemmelserne

Vandløbsmyndigheden kan dispensere fra vedligeholdelsesbestemmelserne, såfremt der opstår ekstraordinær grødevækst, større aflejringer af bundmateriale eller stormfald. Ligeledes kan vandløbsmyndigheden dispensere fra de fastsatte vedligeholdelsestidspunkter ved ekstraordinære store nedbørsmængder, der umuliggør vedligeholdelsesarbejdet.

5. TILSYN

- 5.1 Tilsynet med vandløbene udøves af Præstø Kommune, andre der måtte have ønske om at deltage i sy net kan rette henvendelse til Præstø Kommune.

DEL 3

REDEGØRELSE TIL REGULATIV FOR RISBY Å og SØLODSGRØFTEN

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	GRUNDLAGET FOR REGULATIVET.....	1
2.	REGIONPLAN.....	1
	2.1 Vandområdeplan	1
	2.2 Spildevandsplanlægning.....	2
	2.3 Vandindvindingsplan	2
	2.4 Fredningsplan og jordbrugsinteresser	4
	2.5 § 3 områder.....	4
	2.6 SFL-områder (Særlig Følsomme Landbrugsområder)	4
	2.7 Lavbundsarealer	4
3.	FISKEBESTAND OG FISKEUDSÆTNINGER	5
	3.1 Fiskebestand.....	5
	3.2 Fiskeudsætninger.....	5
4.	KONSEKVENSVURDERING	5
	4.1 Vandløbets skikkelse og dimensioner	5
	4.2 Bredejerforhold	7
	4.3 Vedligeholdelse	7
	4.4 Vandafledningsevne	8
	4.5 Sammenfattende vurdering af de miljømæssige forhold.....	8
5.	RESTAURERING OG BEPLANTNING.....	9

1. GRUNDLAGET FOR REGULATIVET

I henhold til § 9 i bekendtgørelse af 15. februar 1985 om klassifikation, registrering og regulativer for offentlige vandløb er der i det følgende redegjort for de planer, kendelser m.v. som har dannet grundlag for regulativet.

Derudover indeholder redegørelsen en gennemgang af konsekvenserne af det nye regulativ med hensyn til dimensioner, vedligeholdelse, vandafledningsevne, samt de miljømæssige forhold.

2. REGIONPLAN

Regionplanforslaget for Storstrøms Amt 2001-2013 angiver de overordnede mål for udviklingen. De væsentligste punkter heri, der har betydning for Risby Å og Sølodsgrøften, er i det følgende behandlet.

2.1 Vandområdeplan

Vandområdeplanen for Storstrøms Amt er indarbejdet i Regionplanforslaget 2001-2013. I henhold til bilag 1 i Regionplanforslaget er Risby Å generelt målsat i kategorien B1 på hele strækningen fra station 0 til udløbet i Tubæk Å station 4846. Sølodsgrøften er lempet målsat i kategori C på hele strækningen.

For disse målsætninger gælder følgende:

B1 Gyde- og yngelopvækstområder for laksefisk

Denne målsætning anvendes generelt for mindre vandløb med gode fald og strømforhold. Typisk er der i disse vandløb en fast bestand af bæk- eller regnbueørred, og hvor der er passagemulighed, vil der være optræk af havørred. Vandløb med denne målsætning skal kunne anvendes til gyde- og yngelopvækstområde for ørreder og andre laksefisk

C Vandløb, der alene skal anvendes til afledning af vand

Vandløb af denne type tjener overvejende til afledning af vand og hvor der ikke findes biologiske forhold, som ønskes beskyttet. Der stilles ikke krav til fiskebestand i disse vandløb.

Storstrøms Amt foretager løbende undersøgelser af Faunaklassen ved 3 stationer i Risby Å, men ikke i Sølodsgrøften. Kravet til Faunaklassen er defineret således, at stationerne Oldtidsvej, Helmadkrog og Plattenborg er målsat til Faunaklasse 5, svarende til ret svagt forurenet. I perioden 1997-2001 har Storstrøms Amt foretaget 4 til 6 undersøgelser af Faunaklassen ved de nævnte stationer.

Faunaklassen angives med værdier mellem 1 og 7 vurderet efter DVFI, Dansk Vandløbs Fauna Indeks, se nedenstående skema.

Faunaklasse	Beskrivelse
7	Praktisk taget uforurenet
6	Overgangsform
5	Ret svagt forurenet
4	Noget forurenet
3	Ret stærkt forurenet
2	Meget stærkt forurenet
1	Overordentlig stærkt forurenet

Ved Oldtidsvej var Faunaklassen 4, svarende til noget forurenet, 4 gange i 1997, 1998, 1999 og 2000 og 5, svarende til svagt forurenet, i 2001. Faunaklassen ved Helmadkrog har vekslet mellem 3, svarende til ret stærkt forurenet i 1997, og 5 i 2000. De øvrige 3 gange Faunaklassen har været undersøgt ved Helmadkrog, har den været bedømt til 4, svarende til noget forurenet, i 1998, 1999 og 2001. Ved Plattenborg er Faunaklassen blevet undersøgt 4 gange i perioden fra 1997 til 2001 med resultatet 4, svarende til noget forurenet, 3 af 4 gange, således var Faunaklassen bedømt til 3, svarende til ret stærkt forurenet, en gang i 1998.

Kravet til Faunaklassen var således opfyldt i 2001 ved Oldtidsvej, i 2000 ved Helmadkrog og ikke ved nogen af undersøgelserne ved Plattenborg.

2.2 Spildevandsplanlægning

I Regionplansforslag 2001-2013 er oplandet til Risby Å angivet som et område, hvor spildevand fra enkeltudledere i det åbne land skal have foretaget rensning for organisk stof (O).

Der er ingen spildevandstilledning fra kommunale renseanlæg direkte til Risby Å. Tilledning sker fra enkelt ejendomme. Der findes en spildevandstilledning til Sølodsgrøften fra Bårse Renseanlæg omkring station 2063.

2.3 Vandindvindingsplan

Indvinding af overfladevand fra vandløbet er generelt ikke tilladt, og nugældende tilladelser kan derfor som hovedregel ikke fornys ved udløb.

Større vandindvinding foretages af Hastrup Mørtel & Singelsværk. Tilladelsen udløber i 2010.

Ny grundvandsindvinding må ikke medføre en påvirkning af medianminimumsvandføringen, der bevirker, at B1 målsætningen ikke kan opretholdes.

2.4 Fredningsplan og jordbrugsinteresser

Arealerne langs Risby Å er klassificeret som regionale naturområder. Det er områder med en betydelig koncentration af landskabelige, natur- og kulturhistoriske værdier. Endvidere må der i disse områder ikke foretages indgreb, som kan forringe naturarealernes biologiske alsidighed, og levesteder for det vilde plante- og dyreliv skal i videst mulig omfang bevares som et sammenhængende netværk af større og mindre naturarealer. Ligeledes er den nedre del af Sølodsgrøften klassificeret som regionalt naturområde, mens den øvre del er klassificeret som et område med væsentlige jordbrugsinteresser.

Mange delområder langs både Risby Å, primært den nedre delstrækning, og Sølodsgrøften er endvidere udlagt som graveområder for sand, sten og grus.

Strækningen af Risby Å omkring Oldtidsvej ved station 900 løber gennem et fortidsmindebeskyttelsesområde.

2.5 § 3 områder

Riby Å og Sølodsgrøften er registreret efter naturbeskyttelseslovens §3, hvilket indebærer, at der ikke må foretages ændringer i vandløbets forløb. Der må heller ikke foretages ændringer i tilstanden af vandhuller, moser og lignende samt arealer der ligger hen som vedvarende græs uden for omdrift. Storstrøms Amtsråd kan meddele dispensation fra de generelle regler.

2.6 SFL-områder (Særlig Følsomme Landbrugsområder)

SFL-områderne er udpeget, hvor en ændring til en mere miljøvenlig jordbrugsdrift vurderes at få størst værdi for grundvandet, vandløb, søer, kystvande eller naturområder. I SFL-områderne tilbydes de Miljø Venlige Jordbrugsforanstaltninger (MVJ). MVJ er en række frivillige tilskudsaftaler til landbruget.

Størstedelen af områderne ved Risby Å og Sølodsgrøften, er udpeget til SFL-områder med henblik på genskabelse af våde enge. På strækningen langs Risby Å, umiddelbart opstrøms motorvejsunderføringen ved station 1749 ligger der en kort strækning (ca. 300 meter) hvor området langs vandløbet er udpeget til SFL-område med vandmiljøinteresser. Ligeledes mht. den øvre rørlagte del af Sølodsgrøften.

Der er indgået flere MVJ-aftaler for områderne langs Risby Å's nedre del, om primært "Græs uden for omdrift" og "Miljøvenlig drift af græs". For den øvre del af Risby Å er flere aftaler udarbejdede.

2.7 Lavbundsarealer

I tillæg nr. 6 til regionplan 1997-2009 er der udpeget lavbundsområder der er potentielt egnede som vådområder. Hovedparten af strækningen langs Risby Å, er således udpeget til potentielt egnet vådområde, mens der ikke er udpeget områder langs Sølodsgrøften. Ligesom hele strækningen langs Risby Å er udpeget til potentielt vådområde i henhold til Vandmiljøplan II.

3. FISKEBESTAND OG FISKEUDSÆTNINGER

3.1 Fiskebestand

Storstrøms Amt har udført undersøgelser af Risby Å's fiskebestand ved el-fiskeri ved 3 lokaliteter Næstvedvej i 2001, Oldtidsvej i 2001 og Helmadkrog i 1997-2001.

Der er blevet fanget ørred ved Næstvedvej, ørred og 9 pigget hundestejle ved Oldtidsvej og ål, gedde, skalle, rudskalle, aborre, og 9 pigget hundestejle ved Helmadkrog.

For at vandløbets B1 fiskemålsætning skal være opfyldt, skal der være ørreder af et nærmere fastsat kvantum.

Fiskemålsætningen ved både Næstvedvej og Oldtidsvej var således opfyldt ved Amtets undersøgelse i 2001, mens fiskemålsætningen ved Helmadkrog ikke var opfyldt ved nogen af undersøgelseerne. Kun ved undersøgelserne i 1998 blev der fanget ørred ved Helmadkrog.

3.2 Fiskeudsætninger

Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser har udarbejdet en udsætningsplan for de sydøstsjællandske vandløb, nr. 31 - 1994.

I henhold til udsætningsplanen udsættes der årligt 2000 stk. havørredsmolt allernederst i vandløbssystemet i Tubæk Å ved Østerbro. Havørredsmolt er 1-2 års ørreder større end 15 cm, der umiddelbart efter udsætningen trækker til havs, og som efter 2-3 år i havet søger tilbage til vandløbet for at gyde.

4. KONSEKVENSVURDERING

4.1 Vandløbets skikkelse og dimensioner

Teoretisk geometrisk skikkelse

Regulativet for Risby Å og Sølodsgrøften er udformet efter princippet om teoretisk geometrisk skikkelse, hvilket indebærer, at der med udgangspunkt i de opgivne bundkoter skal forefindes et mindste tværsnitsareal i vandløbet. Dette mindste tværsnitsareal er defineret ud fra de teoretiske dimensioner, der er angivet i regulativet. I de tidligere regulativer var der opstillet faste krav til bundbredde, bundkote, fald og hældning af vandløbsskråningerne.

For et regulativ baseret på princippet om teoretisk geometrisk skikkelse er der opstillet krav til opretholdelse af et mindste vandførende tværsnitsareal. Dette tværsnitsareal er i en given kote over den teoretiske bundkote defineret på baggrund af de teoretiske skikkelseskrav. I praksis indebærer det, at en mindre lokal sandbanke, der ligger over den teoretiske bundkote

ikke skal fjernes såfremt en større bundbredde end fastlagt i regulativet kompenserer for den formindskelse af tværsnitsarealet, der forårsages af sandbanken.

En vedligeholdelse efter dette princip, vil således medføre, at der inden for visse grænser tillades en naturlig variation i bund- og dybdeforholdene med henblik på at forbedre livsvilkårene for dyre- og plantelivet i vandløbet.

For enkelte strækninger er der ikke opstillet krav til skikkelse. Det drejer sig fortrinsvis om strækninger med kraftigt fald og ringe grødevækst.

Der er i forbindelse med revisionen af regulativet gennemført en kontrolopmåling på strækninger, hvor der erfaringsmæssigt er risiko for aflejring af sand og mudder. Når resultaterne foreligger vil der her blive indskrevet hvorvidt der er konstateret problemer som kræver oprensning af sand og mudder.

Specifikke krav for enkeltstrækninger

RISBY Å

Station 0-779

Der er ved revisionen taget udgangspunkt i regulativet af 30. november 1992. Dog er bunden mudderyldt på den øverste strækning og på den midterste del af strækningen lokalt hævet med knap 10 cm. Umiddelbart nedstrøms rørunderføringen under Næstvedvej er bunden hævet ca. 15 cm, idet det tidligere regulativmæssige fald var så kraftigt, at det kunne forhindre faunapassage gennem røret.

Station 779-1241

På denne strækning er dimensionskravene ophævet. Det er ved besigtigelse af vandløbet konstateret, at de eksisterende faldforhold er så gode, at der ikke er risiko for en forringelse af vandafledningsevnen ved aflejring af sand og mudder. På grund af det kraftige fald består bunden overvejende af sten og grus.

Station 1241-1568

Her er der i forbindelse med motorvejsbyggeriet anlagt en sø. Der er i regulativet udelukkende fastlagt krav om friholdelse af et åbent strømløb gennem søen.

Station 1568-1576

Strækningen udgøres af et tretrins styrt som er etableret med henblik på opstemning af søen. Der er ikke opstillet faste krav til dimensionerne af styrtet, men udelukkende opstillet krav til ind- og udløbskote.

Station 1576-4846

Der er ved revisionen taget udgangspunkt i regulativet af 30. november 1992. Dog er bunden hævet ca. 10 cm umiddelbart nedstrøms rørunderføringen under motorvejen for at mindske faldet gennem røret og dermed forbedre faunapassage gennem røret. Endelig er der sket mindre justeringer af bundbredderne på korte strækninger for at tilpasse skiftene i bundbredde til faste kendemærker i form af skalapæle eller broer.

SØLODSGRØFTEN

Der er taget udgangspunkt i regulativet af 30. november 1992 ved fastlæggelse af dimensionskravene. For den rørlagte strækning svarer dimensionskravene til de faktiske dimensioner og fald i rørene. På den åbne strækning er der ikke fastlagt krav til skikkelsen, da såvel det eksisterende vandløb som det planlagte nye forløb har et meget kraftigt fald.

4.2 Bredejerforhold

I forbindelse med vedtagelsen af en ny naturbeskyttelseslov blev der samtidig vedtaget en ændring af Vandløbslovens § 69 om bræmmer langs vandløb.

Ændringen er trådt i kraft den 1. juli 1992, og medfører at der i landzone skal være en 2 meter bred udyrket bræmme langs den øvre kronekant på hver side af alle naturlige eller højt målsatte vandløb.

Risby Å og Sølodsgrøften er omfattet af bestemmelsen om 2 meter bræmmer.

Indenfor disse bræmmer må der ikke foretages jordbehandling, dyrkning eller plantning, ligesom der heller ikke må foretages terrænændringer eller opføres bygværker. Arealerne må afgræsses, men der skal i givet fald anbringes hegn mindst 1 meter fra vandløbsbrinken.

Vandløbsmyndigheden kan foretage eller give tilladelse til beplantning indenfor 2 meter bræmmerne med henblik på at bortskygge grøde, stabilisere brinker og skabe fiskeskjul.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.4 vedr. Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttelse af vådområder og enge i tilknytning til vandløbet.

4.3 Vedligeholdelse

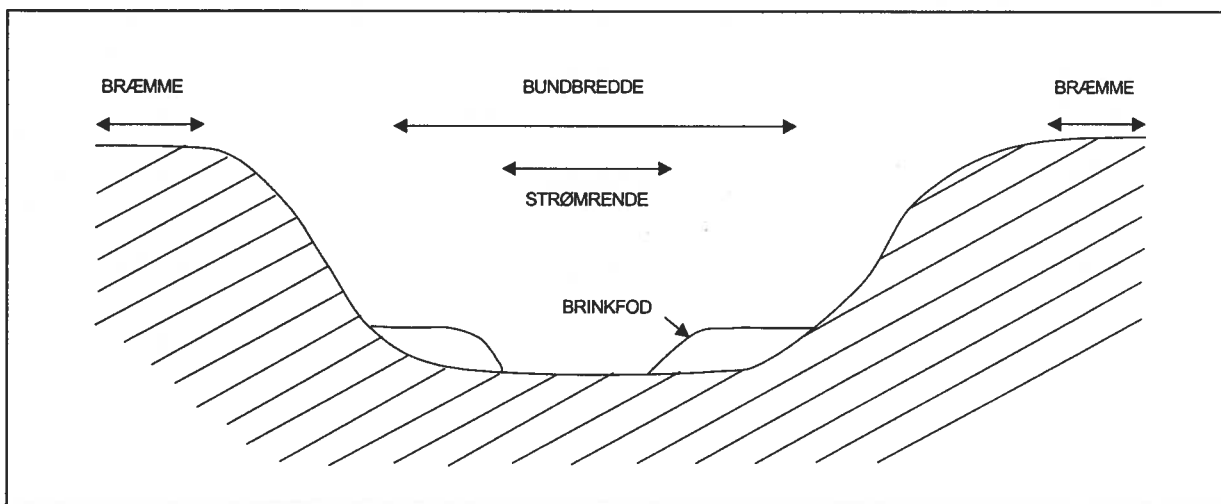
Vedligeholdelsen er af overordentlig stor betydning for opretholdelse af et naturligt og varieret dyre- og planteliv i vandløbet.

Vedligeholdelses bestemmelserne er ved revisionen ikke ændret væsentligt i forhold til regulativet fra 1992. Før 1992 blev grøden skåret i fuld bundbredde, hvilket medførte at vanddybden var meget ringe ved lav sommervandføring. Med en så lav sommervandstand kunne vandløbet ikke leve op til målsætningen.

Grødeskæringen blev derfor i 1995 ændret til strømrendeskæring, hvilket indebærer at grøden kun skæres i en del af vandløbsprofilen. Det har medført en markant forbedring af forholdene for dyrelivet i vandløbet. Der er på grund af strømrendeskæringen sket aflejring af sand og mudder i området udenfor strømrenden (brinkfoden, se figur 4.1). Flere steder er aflejringerne højere end den regulativmæssige bundkote i vandløbet, men på grund af det indsnævrede bundprofil er strømhastigheden øget. Det har betydet at sand og mudder er eroderet væk, således at bunden i strømrenden nu generelt ligger under den regulativmæssige bundkote.

Resultat er en uændret vandaflledningsevne, men en væsentlig højere vanddybde og større variation i de fysiske forhold til gavn for fiskebestanden i vandløbet.

Siden gennemførelsen af den ændrede vedligeholdelse har der ikke været behov for oprensning af sand og mudder i vandløbet.

Figur 4.1 Brinkfods dannelse ved skæring af grøde i en strømrende.

Bredvegetation skæres som hovedregel ikke. Bevarelse af udhængende bredvegetation har stor betydning som skjul for fisk.

4.4 Vandafledningsevne

Der er ved revisionen af regulativet taget udgangspunkt i dimensionerne i regulativet af den 30. november 1992, hvilket indebærer at den nuværende regulativfastsatte vandaflledningsevne ikke ændres væsentligt.

4.5 Sammenfattende vurdering af de miljømæssige forhold

Ændringen af vedligeholdelsen i 1995 har markant forbedret de fysiske forhold i Risby Å. På grund af ringe sommervandføring er vandløbet meget følsomt overfor spildevandsbelastning, og det er tvivlsomt om en forbedring af de fysiske forhold alene vil kunne betinge, at kravene med hensyn til faunaklasse og fiskebestand kan opfyldes. Forbedringen af de fysiske forhold, der er opnået ved den ændrede vedligeholdelse, har ikke medført at målsætningen med hensyn til faunaklasse har kunnet opfyldes og kravet til Faunaklasse har således kun været opfyldt ved en enkelt undersøgelse i 2001 ved Oldtidsvej og i 2000 ved Helmadkrog, mens kravet til Faunaklasse ved Plattenborg (nedstrøms tilløbet fra Sølodsgrøften som modtager rensset spildevand fra Bårse renselanlæg) ikke har været opfyldt ved nogen af undersøgelse.

I de kommende år vil der ske en forbedret rensning af spildevandet fra det åbne land, se afsnit 2.2, og kombinationen af forbedrede fysiske forhold på grund af den ændrede vedligeholdelse og indsatsen overfor spildevandsudledning kan forventes at føre til en væsentlig bedring af tilstanden i de kommende år.

En opfyldelse af kravene med hensyn til ørredtæthed vil kræve egentlige restaureringsindgreb, se afsnit 5.

I Sølodsgrøften har ændringen af vedligeholdelsen i forbindelse med revisionen af regulativet i 1992 ikke haft nogen væsentlig effekt, idet der på grund af beskygning fra en meget tæt bestand af Rød Hestehov på vandløbets bredder ikke findes nogen grødevækst af betydning i vandløbet. Det vurderes imidlertid at det restaureringsindgreb, der står foran gennemførelse meget væsentligt vil forbedre de fysiske forhold, idet faldet vil øges meget kraftigt på den nye vandløbsstrækning.

5. RESTAURERING OG BEPLANTNING

Den øvre del fra station 0 til ca. station 200, forløber Risby Å gennem et område med sumpskov. På denne strækning er vandløbet udgravet som en lige kanal med næsten stillestående vand, og der er tilbagevendende problemer med aflejring af sand og mudder på strækningen. Aflejringer som det er overordentligt vanskeligt at fjerne, da adgangen med maskiner er begrænset på grund af træbevoksning og meget blød bund langs vandløbet. Såfremt der kunne tillades en hævnings af bunden på strækningen fra station 0 til ca. station 200, kan der ved udlægning af sten og grus på strækningen fra station ca. 200-728 (indløbsside under af rørbro under Næstvedvej) skabes en væsentlig forbedring af de fysiske forhold. Storstrøms Amt har udpeget lavbundsarealerne omkring vandløbet på hele strækningen fra station 0-728 som tilskudsberettigede i forbindelse med vandstandshævning, og Præstø Kommune vil aktivt søge at fremme et restaureringsprojekt som nævnt herover, såfremt der kan skabes interesse blandt de berørte lodsejere. Et projekt med etablering af vandhul og våde enge, under MVJ ordningen, er undervejs langs strækningen station 300-710

Styrtet efter okkerbassinet i station 1568-1576 blev anlagt som en midlertidig foranstaltning ved etablering af bassinet. Det udgør en spærring for fiske- og faunapassage, hvorfor Præstø Kommune vil arbejde for en udligning af styrtet ved udligning af faldet over en længere strækning fra station 1568-1650.

Stryget umiddelbart nedstrøms Lundbyvej i station 2550-2595 udgør ligeledes en spærring for fisk og fauna. Præstø Kommune vil også her undersøge mulighederne for en udligning af dette stryg over en længere strækning frem til station ca. 2800.

Det kan endvidere i samråd med lodsejerne komme på tale at foretage beplantning på strækninger af både Risby Å og Sølodsgrøften, hvor faldet er kraftigt. Der vil i givet fald blive plantet Rødel i grupper, fortrinsvis på vandløbets skrånninger, eventuelt på brinkfoden, se figur 4.1. De gunstige effekter af en sådan beplantning kan først forventes om 5-10 år, når træerne har nået en vis størrelse. Beplantningen foretages med henblik på at skabe fiskeskjul under ellerødderne. Desuden vil behovet for grødeskæring mindskes på grund af beskygning, og endelig kan træernes kraftige rodsystem beskytte udsatte brinker mod erosion, og dermed nedsætte behovet for sedimentopgravning i vandløbet.

